

De sus observi instantaneu și dramatic cât de verde este tot peisajul... verde de diferite nuanțe, dar tot verde... Practic, de sus vezi o mare vegetală înverzită, cu ierburi și arbori, plante de cultură și plante de mlaștină, plante de stâncărie... nenumărate plante încheiate în “comunități vegetale” ... “habitate” care pot fi oarecum diferențiate, delimitate între ele, dar care se întrepătrund natural într-un uriaș covor verde. Fără această vegetație care acoperă Maramureșul, fără “producătorii primari” care pe baza energiei solare produc substanță organică, hrană... desigur că nu ar putea să existe nici spectaculoasele animale... cum este spre exemplu omul, ursul sau acvila de munte. Fără plante, totul ar fi un deșert bolovănos și lipsit de viață.

Există prin Maramureș nenumărate locuri unde nu există nici un fel de acces, chiar dacă mergi prin desișuri nu vei vedea pădurea din cauza copacilor, astfel că acele spații pot fi analizate doar din aer. Spre exemplu, dacă străbați poteci din Rodnei, din Țibleș, sau dacă parcurgi trasee terestre din Igriș, poți vedea acele caracteristici care se văd de aproape, dar niciodată nu vei putea avea acea imagine de ansamblu pe care ți-o permite detașarea de sol și de traseul potecii, și săgetarea prin văzduh pentru a analiza caracteristicile de ansamblu ale unor prăpăstii, stânci și întinderi de pădure care “pot să facă diferența” în calitatea cunoașterii și abordării naturalistice a zonei. Asemenea zboruri îți pot da o imagine de sinteză a realităților ecosistemelor din peisajul maramureșean, o părere despre ponderea relativă a acestora în landșaft, o idee despre agresivitatea și răspândirea impactului uman în cadrul acestui teritoriu.

Desigur, nu vei vedea de sus nici un fel de fluturi sau floricele, nici șopârle sau păsări mărunte, dar această depărtare de aspectele de detaliu face posibilă o mai bună deslușire a paternurilor mari, ale marilor ecosisteme care domină peisajul. De aici de sus pare că se pot defini două zone majore, etajate altitudinal, anume zona montană și zona depresionară cu o întrepătrundere ecotonală. De fapt, zona montană este încă relativ naturală, iar zona depresionară este destul de radical transformată de om... în sensul că au dispărut pădurile compacte care acopereau cândva peisajul (se păstrează în zona depresionară câteva trupuri de gorunete și făgete... dar ele sunt excepții de la regulă).

Constați cu ușurință că pădurea este dominantă în toată zona montană; are ici-colo niște “agresiuni silvice/ tăieri de pădure”, are “arborete” de vârste diferite... și multă pădure tânără... față de puține zone cu arbori bătrâni ale pădurilor în stadiu climax, dar există foarte multă

pădure... în mare parte compactă, pe alocuri poenită așa cum apare în mari întinderi din Munții Igriș. Există uriașe câmpuri înierbate (nu "campii" că acestea sunt forme plane de relief de până la 300 m altitudine), cum este Câmpul lui Ștefan de pe platoul vulcanic Igriș... defrișat demult și pășunat de turme de animale domesticate: bivoli, cai, oi, vite etc.

Tinoavele, localizate în zona montană, sunt atât de mici și de puține încât ele apar ca o excepție rară de la regula unui peisaj al pădurilor (cvasi)naturale și zonelor ierboase secundare din peisajul munților (pășuni create de om prin defrișarea pădurilor și prin pășunatul turmelor)... Dacă te uiți la tinovul lezerul Mare din Igriș, parcurgând turba umedă și privind plante de aproape, vei avea posibilitatea să observi anumite caracteristici micro... dar patternul macro îl poți vedea deslușit doar de sus. Incredibil de bine se poate vedea delimitarea lui clară în peisaj, ochiul de apă din zona centrală, dispunerea vegetației care prezintă o frumusețe uluitoare. La fel, frumos se pot vedea caracteristicile Tăului Chendroaiei, de lângă Creasta Cocoșului din Munții Gutâi. Mai ascuns este Tăul Morărenilor, un luciu lacustru înconjurat de peisajul cu pădure poienită dintre munții Gutâi și localitatea Breb.

Stâncăriile cu piatră la suprafață sunt puține și restrânse față de amploarea peisajului maramureșean, fiind concentrate în zone înalte ale Munților Rodnei, ca și prin Munții Maramureșului, Munții Țibleș, Gutâi... câteva prin Igriș. Dar, spectaculozitatea acestor zone stâncoase înalte atrage turiști prin peisajul "dramatic"... iar când mai vezi și strălucirea apelor glaciare ale lacului lezer sau Izvorul Bistriței din stâncăriile munților Rodnei... constăți că avem aici un peisaj mirific. Din punct de vedere al diversității biologice, în zone montane înalte își găsesc loc de existență numeroase specii criofile, adaptate unui climat mai rece.

Marea întindere a depresiunii Maramureșului este dominată de un peisaj rural cu mici parcele cultivate, terenuri înierbate și tufărișuri, cu petece de pădure... un mozaic al acestor elemente combinate în variante de o diversitate extraordinară, de la minuscule poieni în pădure, la păduri mai fragmentate printre care apar multe zone înierbate, sau terenuri cultivate... până când "pădurea" este reprezentată de infinitezimale petece de copaci și tufe... Apele curgătoare sunt puțin vizibile, ca niște fâșii subțiri de cursuri meandrate... iar în rest, în zone mai înalte, se știe că prin vale curge ceva apă... deductibil din formația peisajului.

A vedea cum se rotesc păsări rapitoare... mult mai jos decât tine... Dacă cobori pe lângă ape, vezi stoluri de rațe sălbatice zburând de-a lungul Izei sau Vișeuului, se ridică stârci solitari în căutarea unui alt loc de pescuit... se văd măcar animale mai mari... Cerbi au ieșit pe pajiștea de sub Cearcănu Prislopului, sus în munte în locul de dincolo de pădure, unde rar sunt tulburați de prezența umană...

Sighetul, centrul urban, comercial și cultural al Maramureșului istoric, este un loc relativ liniștit și având dimensiuni umane. Arhitectura centrului vechi, cu Biserica Reformată și Prefectura Comitatului Maramureșului, arată realități ale unui trecut în care estetica și durabilitatea clădirilor era o prioritate... situație totalmente diferită de actualul stil de construire. Acea biserică reformată simplă, unde cândva ascultam cu suflet de copil... analize și idei despre bunătate și iubirea omului, despre viața noastră și a altora... o construcție impunătoare față de restul peisajul maramureșean... este totodată și cea mai veche clădire a Sighetului și a întregului ținut... biserica construită în secolele 11-12, atestată documentar din anul 1326, fiind inițial romano-catolică, iar apoi cu trecerea populației la ritul reformat-luteran, biserica devine reformată din 1540. Desigur, acea vechime impresionantă de un mileniu o are doar o parte din construcție, anume partea inferioară a turnului-clopotniță, având loc diferite distrugeri, incendieri și ulterioare reconstrucții la noi nivele de performanță. Există un sentiment de respect și iubire față de strămoșii care au avut capacitatea de a crea acest monument.

Biserici de lemn sunt atât de mărunte în peisajul maramureșean, nesemnificative... de parcă nici nu ar exista. Interesant este că de sus nu vei putea remarca nici o biserică de lemn tradițională... decât dacă o cauți "ca un ac în carul cu fân"... Orice lac sau tinov, orice stâncărie are o prezență mult mai vizibilă, să nu mai zic de uriașe păduri și întinse zone rurale... În schimb, poți vedea monstruoziții religioase în avântul turnării de betoane... în care se pompează banii statului (bani noștri)... în timp ce nu există medicamente pentru copii bolnavi iar profesorii sunt amețiți de foame.... Apar astfel mănăstiri și biserici pline de kitsch, care nu au nici o legătură cu superba arhitectură tradițională maramureșeană... "poluții" în peisaj care să absoarbă alți bani de la prostimea credulă... centre de manipulare politico-religioasă ale unei populații sărăcite în căutare de speranțe.

Sate mărunte pe văile mai largi, așezări umane laxo cu o oarecare concentrare prin centrele localităților rurale... oameni care își lucrează terenurile, ară, seamănă, culeg recolta, duc animale domestice la pășunat, culeg fructe din livezi de pruni și meri, cosesc iarba și transportă fânul... o bună integrare în peisaj. Se zice uneori cu superioritate de imbecil... "economie de subzistență"... dar acea subzistență este mult mai stabilă și mai dăătoare de viață decât tot felul de "burse" volatile, zdruncinate de valurile unei crize economice și sociale globale, produse de bancheri hrăpăreți, politicieni fără soluții dar plini de avântul bețivului hotărât, teoreticieni economiști lipsiți de contact cu realitățile ecologice, oameni sărmani prostiți cu reclame care zic că bunăstarea se poate cumpăra pe datorie...

Maramureșul din zbor... Este nevoie să cunoști rezonabil de bine peisajul, pentru a putea decide care sunt locurile reprezentative, a defini subiectele care merită a fi fotografiate, și a putea ajunge în acele puncte din care există unghiul necesar... atunci când lumina este cea care permite performanța fotografică. O fotografie este în principiu unică prin încadrare, lumină, șamd... dar există totuși "fotografii standard" în lucrările diferiților autori de imagine... care fotografiază un anumit subiect din "unghiul cel mai bun". Din zbor asemenea banalizări nu prea pot să apară, imaginile sunt irepetabile... probabilitatea unui alt zbor pe aceeași traiectorie, cu aparatul orientat către aceleași locuri... declanșând aparatul în același moment... când trebuie să încadrezi repede ca să nu pierzi ocazia fotografierii subiectului pe care l-ai deslușit... greu de crezut că se poate "duplica".

Desigur, întotdeauna se poate și mai bine. Încă nici nu a ajuns avionul în hangar, deja îmi făceam planuri cu peisaje de toamnă, mozaicuri roșiatice/ verzui/ galbene, cu stânci semețe prin lumini difuze... cețuri și voaluri fantomatice, cu zboruri razante peste ape și fotografii care să prezinte valorile naturale și culturale ale unui Maramureș enigmatic... așa cum ele nu au fost văzute până acum... niciodată.

PS. Acest text va fi dezvoltat în continuare...

PS. Zborul cu un astfel de avion ultraușor costă cca 100-200 euro pe oră, depinzând și de unde trebuie să vină avionul... iar pentru a face ceea ce vezi aici a fost nevoie de 6 ore de zbor prin zonă... cu 3 decolări. Se zboară fără ușa la avion, așa că trebuie să suporti bătaia vântului, și trebuie să ai îmbrăcăminte destul de călduroasă pentru a survola Munții Rodnei, iar acea îmbrăcăminte nu este o mare plăcere să o porți când la Oncești la decolare sunt 30 grade... la umbră. **AUTOR ARTICOL SI FOTO: DR. PETER LENGYEL** **Articol integral plus 170 de poze deosebite la acest articol gasiti pe blogul:**

<http://peterlengyel.wordpress.com/2011/08/23/zboruri-peste-verde-maramures/>

Zboruri peste verde – Maramureș

Scris de dr. Peter Lengyel

Vineri, 26 August 2011 12:08 - Ultima actualizare Vineri, 26 August 2011 14:04

Zboruri peste verde – Maramureș

Scris de dr. Peter Lengyel

Vineri, 26 August 2011 12:08 - Ultima actualizare Vineri, 26 August 2011 14:04

Zboruri peste verde – Maramureș

Scris de dr. Peter Lengyel

Vineri, 26 August 2011 12:08 - Ultima actualizare Vineri, 26 August 2011 14:04

Zboruri peste verde – Maramureș

Scris de dr. Peter Lengyel

Vineri, 26 August 2011 12:08 - Ultima actualizare Vineri, 26 August 2011 14:04

Zboruri peste verde – Maramureș

Scris de dr. Peter Lengyel

Vineri, 26 August 2011 12:08 - Ultima actualizare Vineri, 26 August 2011 14:04

